

Λίγο έξω από την Παναγιά, το δάσος Πάφου ξεκινά!

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες.

Σημείωση 1:

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο και εκτείνεται από τις 09:00-13:00. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί το ολοήμερο πρόγραμμα (09:00-16:00), τότε μπορεί να επεκταθεί έπειτα από συνεννόηση των εκπαιδευτικών-συνοδών με το προσωπικό του Κέντρου.

Σημείωση 2:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Κατανοήσουν μερικές από τις ιδιαίτερες λειτουργίες που παρατηρούνται σε ένα δασικό οικοσύστημα.
- Κατανοήσουν τη σημαντικότητα των δασών ως προς τις αυξημένες λειτουργίες τις οποίες παρατηρούνται σε αυτά, αλλά και ως τράπεζες βιοποικιλότητας
- Αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, σύγκρισης και καταγραφής στοιχείων του δασικού οικοσυστήματος.
- Αναγνωρίσουν μερικά από τα στοιχεία της τοπικής δασικής χλωρίδας και πανίδας.
- Διαμορφώσουν θετικές στάσεις για την προστασία και τη διατήρηση των δασών.
- Αναλάβουν δράση για διατήρηση και επέκταση των υφιστάμενων δασικών οικοσυστημάτων της Κύπρου, αλλά και ανά το παγκόσμιο.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9:00 – 9:30: Αφιξη-καλωσόρισμα και ξενάγηση στο Κέντρο.

Ενημερώνονται για θέματα ασφαλείας και για τους κανόνες που διέπουν το πρόγραμμα.

9:30-10:15:

Εισαγωγή των μαθητών/μαθητριών στην έννοια του οικοσυστήματος με παραδείγματα ανά το παγκόσμιο. Με την χρήση χάρτη γίνεται εισαγωγή στη περιοχή και οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν τη θέση του δάσους Πάφου καθώς και τα όρια που το καθορίζουν, υπολογίζοντας και την έκταση που καταλαμβάνει. Γίνεται αναφορά στα πιο κοινά και εύκολα παρατηρήσιμα είδη που φιλοξενεί το δάσος Πάφου.

10:15-11:15: Μετάβαση στο πεδίο.

Α) Οι μαθητές/μαθήτριες εργάζονται σε ομάδες και με τη βοήθεια φύλλου εργασίας, στο οποίο αναγράφονται οι ανάλογες οδηγίες προσπαθούν να εντοπίσουν και να καταγράψουν διάφορους οργανισμούς προσπαθώντας εάν είναι δυνατόν να τους προσδιορίσουν. Ανακοινώνουν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια της τάξης και ακολουθεί συζήτηση.

Β) Οι μαθητές/μαθήτριες επιλέγουν διαφορετικά σημεία στην περιοχή (π.χ. σημείο χωρίς έντονη βλάστηση, χώρο με φρύγανα και χώρο ο οποίος να περικλείει και δέντρα/θάμνους μαζί με φρύγανα), οριοθετώντας το χώρο μελέτης με σκοπό να καταμετρήσουν τα φυτικά είδη που βλέπουν σε φύλλο εργασίας. Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται στην ολομέλεια της ομάδας.

11:15-11:30: Διάλειμμα**11:30-12:30:**

Γ) Οι μαθητές/μαθήτριες με τη βοήθεια φωτογραφικού οδηγού που απεικονίζουν φυτά της περιοχής, προσπαθούν να τα εντοπίσουν/αναγνωρίσουν.

Δ) Επίσης, χαρτογραφούν σε φύλλο εργασίας, την φυτική βλάστηση της περιοχής ανάλογα με το ύψος τους και το ποσοστό εδαφοκάλυψης (φρύγανα, θάμνοι, δέντρα, ελεύθερο-καταπιεσμένο). Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα αποτελέσματα της και ακολουθεί σχετική συζήτηση γι' αυτά.

Ε) Οι μαθητές/μαθήτριες με τη βοήθεια φύλλου εργασίας καλούνται να εντοπίσουν και να καταγράψουν βιοδηλωτικά ίχνη (π.χ. αποτυπώματα, ιστοί αράχνης, περιττώματα, φαγωμένα φύλλα, τρύπες στο έδαφος) και να τα αντιστοιχίσουν με γνωστούς τους ζωικούς οργανισμούς δίνοντας την κατάλληλη επεξήγηση.

ΣΤ) Η κάθε ομάδα επιλέγει από ένα φυτικό οργανισμό (π.χ. πεύκο, λατζιά, ξυσταρκά) και προσπαθούν να εντοπίσουν άλλους οργανισμούς με τους οποίους αλληλεπιδρούν άμεσα. Καταγράφουν σε φύλλο εργασίας τις ιδέες τους για τη φύση αυτών των πιθανών αλληλεπιδράσεων. Ακολουθεί συζήτηση όπου εξηγούν τις ιδέες τους

12:30-13:00: Ανατροφοδότηση και επιστροφή στο σχολείο.

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το ολοήμερο πρόγραμμα (9:00-16:00) για ανάπτυξη του συγκεκριμένου θέματος, οι μαθητές/μαθήτριες συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες όπως:

13:00-14:00: Μεσημεριανό διάλειμμα για φαγητό. Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό ή μπορούν να κάνουν σχετικές διευθετήσεις σε συνεννόηση με το προσωπικό του Κέντρου για να γενιματίσουν σε εστιατόριο του χωριού.

14:00-16:00: Ενδεικτικές δραστηριότητες

Α) Γίνεται μελέτη και συζήτηση έτοιμων παρασκευασμάτων φύλλων δασικών ειδών και δείγματα εντόμων στο στερεοσκόπιο.

Β) Οι μαθητές/μαθήτριες ακολουθώντας συγκεκριμένη μέθοδο, επιχειρούν να χρονολογήσουν ένα τμήμα από κορμό δέντρου μετρώντας τους ετήσιους δακτύλιους.

Γ) Μέσα από διαδικτυακή έρευνα καλούνται να βρουν στοιχεία για διάφορα δασικά είδη χλωρίδας και πανίδας της Κύπρου, τα οποία τα παρουσιάζουν στην τάξη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ- ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες να:

- Έχουν μαζί τους ένα μικρό τετράδιο τσέπης.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και να είναι κατάλληλα ντυμένοι με βάση το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.